

Výzkumy veřejného mínění, ať již v oblasti politické, hospodářské či kulturní, se staly po roce 1989 nedílnou součástí poznávání života společnosti. Mimo jiné zprostředkovávají informace o postojích a názorech občanů na aktuální otázky veřejného života, poskytují zpětnou vazbu například pro decizní sféru, a také umožňují sledovat vývoj názorů ve společnosti v delším časovém horizontu.

Lze říci, že moderní společnost pochybuje o všem, armádu nevyjímaje. Diskutuje se o úkolech armády, o rizicích ohrožení země, o účasti v mírových misích, o nákupech vojenské techniky, o reformě ozbrojených sil a dalších tématech. Postoje občanů České republiky k bezpečnosti, obraně, armádě a vojákům z povolání jsou sledovány dlouhodobě, a to již od počátku 90. let. Zejména v jejich první polovině byl zaznamenán pokles zájmu českých občanů o problematiku bezpečnosti, růst pochybností o možnosti obrany země, a zejména růst negativních postojů k armádě a vojákům z povolání. Pozitivní posun byl zaznamenán v roce 1996, a především v roce 1997, kdy se armáda výrazně podílela na likvidaci následků povodní. [1]

V následujícím desetiletí došlo k řadě významných událostí v životě armády a celé společnosti. Můžeme zmínit přijetí České republiky do NATO a Evropské unie, zrušení základní vojenské služby, teroristické útoky proti Světovému hospodářskému centru, významné zbrojní zakázky, účast našich vojáků v zahraničních misích apod. Všechny tyto události se vždy nějakým způsobem promítly do stavu veřejného mínění a výsledků jeho průzkumů.

Od roku 2006, až doposud, jsou výzkumy názorů a postojů české veřejnosti k armádě a vojenské problematice prováděny pod záštitou Univerzity obrany v Brně. Výzkumy realizují příslušníci skupiny sociálních věd katedry sociálních věd a práva Fakulty ekonomiky a managementu Univerzity obrany v Brně Mgr. Nataša Ballová, Mgr. Jiří Hodný, Ph.D. a Mgr. Ing. Radomír Saliger, Ph.D. Při výzkumech byla použita kvantitativní metoda spojená s technikou standardizovaného dotazníku. Sběr dat probíhal vždy v průběhu května daného roku na reprezentativním vzorku respondentů - občanů České republiky starších 18 let. Při výběru vzorku respondentů byla využita metoda kvótního výběru. Kvótní znaky tvořily pohlaví, věk, vzdělání respondentů a lokalita bydliště. Kvótní proměnné byly ve výběrovém souboru, stejně jako v populaci celé České republiky, zastoupeny proporcionálně. Oporou pro stanovení kvót byla aktuální data ČSÚ. Výběrový soubor byl stanoven na počet 1000 respondentů, distribuováno bylo vždy cca 1200 dotazníků.

Výzkum Armáda a veřejnost je tedy prováděn již řadu let a zaměřuje se na identifikaci postojů české veřejnosti k armádě, vojenským profesionálům, obraně a bezpečnosti. Meritorně byla po celou dobu výzkumů sledována témata *prestiž vojenské profese, názory na bezpečnost ČR, názory na obranu ČR, hodnocení úrovně a schopností armády, názory a postoje k členství ČR v NATO, identifikace důvěry v instituce,*

hodnocení profesionálního vojáka, názory a postoje k zahraničním misím AČR. Tato víceletá reprezentativně statistická pozorování, jejichž základní charakteristikou je opakovanost a dodržování základního schématu otázek, lze tedy zařadit do skupiny takzvaných **trendových pozorování**.

Trendová pozorování mohou probíhat i celá desetiletí, nemají panelovou základnu (kdy výzkum je opakovaně prováděn na fixním souboru respondentů), ale jsou uskutečňována na stále obnovovaném reprezentativním vzorku populace. Výhodou je, že tato šetření poskytují výsledky více schopné zobecnění, než ta, která jsou postavena na technice panelu. Respektování základního schématu otázek a korelačních analýz pak dovoluje komparovat výsledky jednotlivých šetření v delším časovém horizontu, vytvářet tzv. časové řady a sledovat tak vývoj postojů obyvatelstva k vybraným problémům. [2]

Naše opakovaná víceletá pozorování umožnila sestavit časové řady, které dokládají vývoj názorů a postojů české veřejnosti k některým vybraným tématům obrany a bezpečnosti v letech 2006 až 2009. Procentuální vyjádření odpovědí na identické otázky (potažmo indikátory ve formě výroků) za jednotlivé roky je zaznamenáno do tabulek. Nižší, nebo vyšší četnost odpovědí (v komparaci s ostatními roky) je barevně odlišena. Pokud vývoj názorů sleduje vzestupný, nebo sestupný trend, pak ten je naznačen šipkou.

Shrnutí výsledků

Vývoj názorů respondentů na bezpečnost České republiky

V bezpečnostních studiích, v oboru mezinárodních vztahů a v politologii, je pojem „bezpečnost“ používán v obdobném smyslu jako v obecném pojetí a v pojetí dalších vědních oborů. Například Ortwin Buchenbender, Hartman Buhl a Harald Kujat v publikaci *Worterbuch zur Sicherheitspolitik* z roku 1992 definují bezpečnost jako: „Stav, ve kterém se individua, skupiny a státy necítí ohrožené vážnými hrozbami, popřípadě se před nimi považují za účinně chráněné a svoji budoucnost mohou vytvářet podle vlastních představ.“ V psychologii, sociologii a politologii se objevuje i rozdělení na bezpečnost subjektivní a objektivní, kdy o objektivní bezpečnosti lze hovořit tehdy, když nebezpečí reálně neexistují, naproti tomu subjektivní bezpečnost označuje absenci strachu z nebezpečí. [3]

Protože současný svět vykazuje vysokou míru nestability, rizika a zranitelnosti, zajímalo nás, jak se ve sledovaném období 2006 až 2009 měnilo subjektivní vnímání bezpečnosti a míra citlivosti občanů vůči některým hrozbám. Respondentům byl předložen výčet některých eventuálních ohrožení a byli vyzváni, aby uvedli, do jaké míry se jich obávají, nebo naopak neobávají. Z tab. 1 lze vyčíst, jak velké procento dotázaných se v jednotlivých letech rozhodně a spíše obávalo uvedeného druhu rizika a zároveň komparovat vývoj postojů ve sledovaném období.

Respondenti odpovídali na formulaci: „Nyní vám předložíme seznam událostí, které by mohly případně ohrozit ČR. Uveďte prosím, do jaké míry se jich obáváte, nebo neobáváte.“

Modrým písmem jsou v tabulkách označena nižší procentuální zastoupení odpovědí v příslušném roce.

Černým tučným písmem jsou v tabulkách označena vyšší procentuální zastoupení odpovědí v příslušném roce.

Tab. 1: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše se obávám“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Živelní pohromy v České republice	64,8	89,9	79,3	74,3
Útoky teroristů	64,5	69,9	57,1	57,9
Šíření virových nákaz	58,3	60,9	57,6	–
Útok biologickými zbraněmi (antrax apod.)	48,7	–	41,6	43,8
Atentáty na veřejných místech.	42,2	62,8	–	51,2
Napadení jiným státem.	–	29,0	33,1	34,9
Útoky na počítačové a mobilní sítě.	–	52,5	46,8	54,5
Útoky proti klíčovým objektům národního hospodářství.	–	44,2	34,2	39,4
Napadení vzdušného prostoru ČR.	–	–	33,0	34,5

Vertikálně jsou rizika v tabulce seřazena podle toho, jak silně, v úhrnu za sledované období, vzbuzují obavy respondentů, a to od nejvyšší míry až po nejnižší. Změny postojů k riziku v čase jsou vyjádřeny procentuálním zastoupením odpovědí v jednotlivých letech. Vyšší procento odpovědí je označeno tučně, nižší modře a rostoucí, nebo klesající trend je naznačen šipkou. Ukazuje se, že nejvíce se respondenti obávají živelních pohrom. Souvislost se sérií ničivých povodní, které Českou republiku postihly během posledních dvanácti let, je zde zřejmá. Nejvíce respondentů se obávalo živelních pohrom v roce 2007 (89,9 %). Na druhém místě pomyslného žebříčku nejobávanějších hrozeb se umístil mezinárodní terorismus (teroristické útoky). Míra obav z této formy rizika je relativně stabilní a osciluje kolem 60 %. K určitému nárůstu pocitu ohrožení dochází v roce 2007, kdy se teroristického útoku obávalo 69,9 % dotázaných. Pomalu rostla obava z napadení naší země jiným státem (tendenci k mírnému růstu naznačuje šipka).

Názory na obranu České republiky

Na fenomén obrany lze nahlížet z různých úhlů pohledu. Je to jeden z nejfrekventovanějších termínů ve vojenství, často se vyskytuje v podobných významech i v běžné mluvě. Stane-li se tento pojem předmětem empirického sociologického výzkumu, je třeba jej převést do analyticky uchopitelné formy, takzvané jej operacionalizovat. Pro potřeby našeho výzkumu jsme pojem obrany operacionalizovali jako *obavy veřejnosti z možného vnějšího napadení nebo z ohrožení suverenity národního státu*, dále jako *postoje veřejnosti k výdajům na obranu* a jako *ochotu a odhodlání bránit zemi v případě vojenského ohrožení*.

Naši respondenti byli požádáni, aby vyjádřili míru svého souhlasu, nebo nesouhlasu s výroky, uvedenými v tabulce.

Z výsledků uvedených v tab. 2 je zřejmé, že postoje respondentů k jednotlivým názorům na obranu jsou relativně stabilní (komparace výsledků každoročních šetření), ale současně značně ambivalentní. Nejčastěji dotázaní souhlasili s výrokem: „*Suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu.*“ V případě tohoto výroku se rýsuje určitá tendence k růstu počtu souhlasných odpovědí ve sledovaném období 2006-2009. Trend je naznačen v tabulce šipkou. Více než polovina respondentů v každém roce sledovaného období však souhlasila s výroky, které zpochybňují možnosti a smysluplnost naší vlastní obrany v případě vnějšího napadení („*Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili.*“ a „*Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o tak malé zemi, jako*

Tab. 2: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše souhlasím“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Suverenitu státu si musíme bránit za každou cenu.	76,9	79,0	83,3	83,8
Náklady na obranu naší země zbytečně zatěžují státní rozpočet.	46,3	42,0	41,5	48,1
Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili.	55,7	60,7	57,3	58,2
Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o tak malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodnou velmoci.	57,8	61,8	56,3	56,0
V případě vojenského ohrožení bych šel (šla) naší zemi bránit.	38,6	39,2	43,8	41,2

jste my, stejně rozhodnou velmoci.“). Kolem dvou pětín osciluje četnost souhlasných odpovědí na výrok „*Náklady na obranu naší země zbytečně zatěžují státní rozpočet.*“ Nejmenší procento dotázaných souhlasilo s výrokem „*V případě vojenského ohrožení bych šel (šla) naší zemi bránit.*“

Hodnocení schopností armády

V neposlední řadě se náš výzkum dlouhodobě zaměřoval na identifikaci image a prestiže armády. Tyto proměnné jsme operacionalizovali jako názory veřejnosti na schopnosti armády bránit zemi před vnějším napadením, plnit závazky ve vztahu ke spojencům v NATO, pomáhat občanům při živelních pohromách, ale také jako hodnocení morálních kvalit armády, její vycvičenosti a vyzbrojenosti moderní vojenskou technikou.

Respondenti byli požádáni, aby vyjádřili míru souhlasu, nebo nesouhlasu s výroky uvedenými v tabulce.

Tab. 3: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše ano“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Je dobře vycvičena.	64,8	67,5	76,8	75,1
Má vysokou morálku a kázeň.	47,7	47,8	50,7	56,4
Je schopna ubránit území státu.	44,1	39,6	50,3	47,8
Je schopna plnit závazky vůči ostatním zemím NATO.	66,4	68,2	70,9	72,7
Je připravena k boji proti mezinárodnímu terorismu.	50,3	45,8	54,3	54,8
Je schopna pomáhat občanům při živelních pohromách.	88,9	90,0	91,4	89,2

Čísla uvedená v tabulce vypovídají, jaké procento z celkového počtu respondentů „*rozhodně a spíše ano*“ souhlasí s příslušným výrokem. Největší procento dotázaných (90 %) je přesvědčeno, že armáda je schopna pomáhat občanům při živelních pohromách. Procento kladných odpovědí je stabilní ve všech sledovaných letech a pohybuje se kolem 90 %. To vypovídá o velmi dobrém dojmu, který armáda při likvidaci následků povodní zanechala. Respondenti také vyjádřili názor, že armáda je dobře vycvičena v ovládání bojové techniky (potažmo je obecně dobře vycvičena). V letech 2008 a 2009 tento postoj zaujaly ¾ zkoumaného vzorku dotázaných osob. Také názor, že armáda je *rozhodně a spíše* schopna plnit závazky vůči ostatním zemím NATO podporují po celé sledované období více než 3/5 dotázaných a procentuální zastoupení souhlasných odpovědí

vykazuje stoupající trend. Rovněž kladné hodnocení morálky a kázně v armádě má stoupající tendenci.

Názory a postoje k misím AČR

Armáda České republiky převzala po našem vstupu do NATO, mimo jiné, i úkol účastnit se zahraničních vojenských misí. Naši vojáci a vojenští odborníci úspěšně zvládají nasazení v různých částech světa. Do povědomí veřejnosti vstoupilo například působení českého kontingentu v Kosovu, Iráku i v Afghánistánu. Armáda se účastní i humanitárních misí mezinárodního společenství. V současné době je v afghánské provincii Lógar nasazen provinční rekonstrukční tým, který se spolupodílí na zajištění stability a bezpečnosti a na obnově Afghánistánu. Zajímalo nás, jak se staví česká veřejnost k zapojení naší armády do zahraničních misí, jak vnímá možná rizika, která jsou s ním spojena. Téma misí bylo rovněž operacionalizováno do sady výroků a jejich prostřednictvím měli respondenti vyjádřit své postoje a názory.

Dotázaní byli požádáni, aby uvedli míru svého souhlasu, či nesouhlasu s následujícími výroky.

Tab. 4: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše souhlasím“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Zahraniční mise prověřují kvalitu naší armády.	71,3	72,6	73,5	76,2
Jediným důvodem, proč vojáci odcházejí do zahraničních misí, jsou peníze.	72,0	69,9	68,4	59,6
Je zbytečné vynakládat peníze daňových poplatníků na zahraniční mise.	47,0	46,0	51,9	46,4
Naši vojáci zbytečně riskují životy v misích.	58,1	50,1	57,0	50,5
V důsledku zapojení naší armády do zahraničních misí se zvyšuje nebezpečí, že se staneme terčem útoku mezinárodního terorismu.	69,3	65,9	64,7	61,8
Finanční náklady na působení našich vojáků v zahraničních misích se zhodnotí v lepší bojové připravenosti celé Armády ČR.	52,7	54,9	54,7	51,2
Je správné, že se AČR v krizových oblastech, jako je Afghánistán, podílí na ochraně obyvatel a rekonstrukci země.	-	56,7	56,6	62,8
Činnost našeho rekonstrukčního týmu může přispět k posílení stability a bezpečnosti Afghánistánu více než čistě vojenské akce.	-	-	55,5	57,3

Ve sledovaném období 2006-2009 nejvíce respondentů souhlasilo s výrokem, že zahraniční mise prověřují kvalitu naší armády. Četnost odpovědí měla vzrůstající trend a pohybovala se od 71,3 % až k více než třem čtvrtinám (76,2 %). Naopak meziročně klesal ve sledovaném období podíl respondentů, kteří souhlasili s výrokem, že jediným důvodem, proč vojáci odcházejí do zahraničních misí, jsou peníze. V roce 2006 se s tímto výrokem ztotožnily téměř 3/4 (72 %) dotázaných, v roce 2009 to byly pouze 2/3 (59,6 %). Stejně tak klesající trend v počtu souhlasných odpovědí vykazuje výrok tvrdící, že zapojení naší armády do zahraničních misí zvyšuje riziko teroristického útoku. V roce 2006 souhlasilo s výrokem téměř 70 % dotázaných, v roce 2009 to byly jen 3/5 (61,8 %). Mírně vzrostl počet respondentů, kteří kladně hodnotili podíl našich vojáků na rekonstrukci Afghánistánu.

Respondenti se také vyjadřovali k oblastem nasazení našich vojáků. Byli požádáni, aby odpověděli na otázku:

„Je podle vašeho názoru správné, že se naši vojáci účastní řešení konfliktů v následujících regionech, nebo to považujete za nesprávné?“

Tab. 5: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše správné“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Irák	33,1	40,1	40,8	50,7
Kosovo	48,8	51,7	43,4	52,9
Afghánistán	34,6	45,7	45,4	50,9

Ve sledovaném období významně rostla podpora účasti našich vojáků v Iráku a v Afghánistánu. Procento odpovědí vyjadřujících souhlas s naším angažmá v těchto zemích vzrostlo z jedné třetiny (33,1 %) na více než polovinu (50,7 %). Tento vzestupný trend naznačují rovněž šipky. Postoje veřejnosti k naší účasti při řešení krize v Kosovu vykazují jistou rozkolísanost a nejednoznačnost. V roce 2006 souhlasilo s působením našich vojáků v této oblasti 48,8 % respondentů, v roce 2009 to byla více než polovina (52,9 %). Nejmenší procento kladných odpovědí (43,4 %) připadá na rok 2008.

Identifikace důvěry v instituce

Prostřednictvím našeho longitudinálního výzkumu jsme také mohli každoročně sledovat, jak se mění míra důvěry občanů v nejdůležitější státní instituce nebo v jejich představitele. Komparace výsledů za sledované období 2006 až 2009 ukazuje zajímavé trendy. Zatímco důvěra v prezidenta republiky postupně klesá, v případě armády a jejích nejvyšších představitelů je tomu naopak. Šipky v tabulce naznačují rostoucí počet respondentů, kteří vojenským institucím „velmi a spíše důvěřují“. Dlouhodobě nejméně dotázaných důvěřuje vládě a parlamentu.

Respondenti odpovídali na otázku: „Uved'te, prosím, míru své důvěry, či nedůvěry v následující instituce a jejich představitele.“ (Viz tab. 6 na str. 212.)

Závěr

Víceleté průzkumy veřejného mínění **Armáda a veřejnost** se zaměřují na identifikaci názorů české veřejnosti na otázky obrany a bezpečnosti, zjišťují, mimo jiné, postoje občanů k armádě a vojenským profesionálům, k našemu angažmá v NATO, v zahraničních vojenských misích, názory respondentů na bezpečnost České republiky aj. Jsou prováděny každoročně již celou řadu let a lze je proto zařadit do kategorie tzv. longitudinálních (dlouhodobých) šetření. Dodržování základního schématu otázek a pravidelné mnohaleté opakování průzkumu dovoluje uchopit tento typ šetření veřejného mínění rovněž jako tzv. trendové pozorování a komparovat výsledky za jednotlivá sledovaná období, eventuálně vytvářet na základě získaných výsledků tzv. časové řady. Uvedený článek vychází z komparací některých vybraných výsledků zmíněných šetření za období 2006 až 2009 a umožňuje učinit si představu o dlouhodobých postojích občanů k některým tématům spojeným s armádou, obranou a bezpečností.

Tab. 6: Kategorizovaná podoba odpovědí „velmi a spíše důvěřuji“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Vláda ČR	29,4	29,9	37,3	36,4
Parlament ČR	29,1	25,2	32,4	29,4
Prezident ČR	64,2	63,5	60,2	56,3
Ministerstvo obrany ČR	44,5	48,7	51,0	51,6
Armáda ČR	59,2	65,2	67,6	69,3
Ministr obrany ČR	34,6	36,2	38,6	43,8
Soudy	36,1	41,4	43,2	41,2
Policie ČR	38,6	44,1	49,0	48,7
Náčelník Generálního štábu Armády ČR	38,9	36,0	43,2	39,7
Generální štáb Armády ČR	39,3	38,3	45,3	–

Zajímalo nás především, jak se ve sledovaném období vyvíjely názory respondentů na bezpečnost České republiky a jak se případně měnila míra citlivosti vůči konkrétním hrozbám a rizikům. Výsledky této komparace jsou prezentovány v tab. 1. Vertikálně jsou rizika v tabulce seřazena podle toho jak silně, v úhrnu za sledované období, vzbuzují obavy respondentů, a to od nejvyšší míry až po nejnižší. Změny postojů k danému riziku v uvedeném období 2006-2009 jsou vyjádřeny v jednotlivých letech procentuálně. Pokud se zaměříme na druh rizika, ukazuje se, že nejvíce se respondenti obávají živelních pohrom, nejvyšší procento respondentů (89,9 %) se této hrozby obávalo v roce 2007. Na druhém místě nejobávanějších hrozeb se umístil mezinárodní terorismus. Nejvíce respondentů (69,9 %) se obávalo teroristických útoků rovněž v roce 2007. Pozvolna rostla obava z napadení jiným státem. Tato tendence k růstu je v tabulce naznačena šipkou.

Názory respondentů na obranu republiky jsme zjišťovali pomocí baterie výroků, které jsme zformulovali v procesu operacionalizace pojmu „obrana republiky“. Výsledky komparace jsou uvedeny v tab. 2 a naznačují relativní stabilitu (ale i ambivalenci) postojů respondentů ve sledovaném období. Nejčastěji dotázaní souhlasili s výrokem, že suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu. Procentuální zastoupení souhlasných odpovědí vykazuje tendenci k růstu, což je v tabulce naznačeno šipkou. Více než polovina respondentů však v každém roce sledovaného období souhlasila s výroky, které zpochybňují možnosti a smysluplnost naší vlastní obrany v případě vnějšího napadení. Nejméně dotázaných souhlasilo s tvrzením, že by v případě vojenského ohrožení šli naši zemi bránit.

V neposlední řadě se náš průzkum dlouhodobě zaměřoval na identifikaci image a prestiže armády a vojenských profesionálů v postojích veřejnosti. Proměnné image a prestiž jsme operacionalizovali jako schopnost armády bránit zemi před vnějším napadením, plnit závazky ve vztahu ke spojencům v NATO, pomáhat občanům při živelních pohromách, dále jako úroveň morálních kvalit armády, její vycvičenosti a vyzbrojenosti moderní vojenskou technikou. Výsledky hodnocení, a jejich komparace za období 2006-2009, jsou uvedeny v tab. 3. Nejvíce dotázaných rozhodně a spíše souhlasí s tvrzením, že armáda je schopna pomáhat občanům při živelních pohromách. Úroveň kladných odpovědí je

stabilní ve všech sledovaných letech a pohybuje se kolem 90 %. Rovněž názor, že armáda je schopna plnit závazky vůči ostatním zemím NATO podporují po celé sledované období více než 3/5 dotázaných a procento kladných odpovědí vykazuje stoupající trend.

Kolem nasazení příslušníků naší armády v zahraničních misích se vede, především v politických kruzích, rozporuplná diskuze. Zajímalo nás proto, jaké názory a postoje k tomuto nasazení zaujímá česká veřejnost a jak vnímá možná rizika, která se mohou k našemu angažmá v misích vázat. Získané výsledky jsou prezentovány v tab. 4. Problematika naší účasti v zahraničních misích byla, jako v předchozích případech, rovněž operacionalizována a uchopena prostřednictvím baterie výroků a tvrzení, ke kterým pak respondenti zaujímali souhlasný, či nesouhlasný postoj. Největší procento respondentů souhlasilo s výrokem, že zahraniční mise prověřují kvalitu naší armády, přičemž četnost kladných odpovědí vykazuje rostoucí trend a pohybuje se od 70 % k více než třem čtvrtinám (76,2 %). Naopak klesal podíl respondentů, kteří souhlasili s výrokem, že jediným důvodem, proč vojáci odcházejí do misí, jsou peníze. Klesající trend v počtu souhlasných odpovědí vykazuje také výrok, spojující účast naší armády v zahraničních misích s vyšším rizikem teroristického útoku na Českou republiku. Mírně vzrostl počet respondentů, kteří kladně hodnotili činnost našeho rekonstrukčního týmu v Afghánistánu.

Respondenti také posuzovali naše vojenské mise podle oblasti nasazení. Zjištěné výsledky, uvedené v tab. 5, dokládají, že ve sledovaném období významně rostla podpora účasti našich vojáků v Iráku a v Afghánistánu. Postoje veřejnosti k našemu angažmá při řešení krize v Kosovu naznačují jistou míru rozkolísanosti. V roce 2006 souhlasilo s působením našich vojáků v této oblasti 48,8 % dotázaných, v roce 2009 to byla více než polovina. Nejmenší procento kladných odpovědí připadá na rok 2008.

Předmětem našeho zájmu byla také identifikace vývoje důvěry občanů v nejvýznamnější státní instituce nebo jejich představitele. Získané výsledky jsou pro armádní instituce relativně velmi „lichotivé“ a dokládají nárůst důvěry občanů v AČR a její představitele (viz tab. 6).

Literatura:

- [1] SARVAŠ, Š. a kol. *Vývoj postavení armády ve společnosti*. 1. vyd. Praha: AVIS, Ministerstvo obrany České republiky, 1999, ISBN 80-7278-016-6, str. 25.
- [2] NOELLEOVÁ, E. *Výzkum veřejného mínění (Úvod do metod demoskopie)*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1968, str. 276-277, 25-079-68.
- [3] ZEMAN, P. a kol. *Česká bezpečnostní terminologie. Výklad základních pojmů*. Brno: Vojenská akademie v Brně, 2003, str. 11-12.

Použité zdroje:

- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Armáda a veřejnost 2006*. [Závěrečná zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2006, 102 s.
- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Armáda a veřejnost 2007*. [Zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2007, 92 s.
- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Doplňkové analýzy k výzkumu Armáda a veřejnost 2007*. [Zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2007, 33 s.
- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Armáda a veřejnost 2008*. [Zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2008, 75 s.
- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Armáda a veřejnost 2009*. [Zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2009, 60 s.